

Vitaliteit voor een gezonde aardappelsector

"In de aardappelmart nemen de grote telers nu de handelsrol over", benadrukt Edwin Burgers.

Zoals een sporter enkel topprestaties kan leveren bij een opperbste conditie van lichaam en geest, zo kan een plant als de aardappel alleen maar kwaliteit opleveren in een optimaal groei- en bewaarklimaat. Want alleen wanneer bodem-, voedings-, verzorgings-, oogst- en bewaaromstandigheden op en top in orde zijn, volgt een oogst eersteklas product. Wat zijn nu eigenlijk de beste ingrediënten om een vitaal eindproduct te krijgen? Op de Aardappeldemodag 2016 zullen diverse bedrijven uiteenlopende mogelijkheden laten zien om die vraag te beantwoorden. In voorbereiding daarop laten enkele betrokkenen uit de aardappelsector nu al zien wat voor vitale input voor de aardappel zij in petto hebben. Deze maand: Edwin Burgers, directeur van DCA Groep in Lelystad.

“Weer had de frites-aardappelmart een uitsmijter aan het einde van het handelsseizoen van oogst 2015. Net als het jaar ervoor, over oogst 2014, liep de prijs op de fysieke markt nog even flink op. En dat na het afwikkelen van de contracten met de cash settlement op de termijnmarkt. Een prijsopleving waar slechts een heel beperkt deel van de telers, de langbewaarders, van hebben kunnen profiteren. Deze toenemende grilligheid in het prijsverloop heeft alles te maken met de ontwikkelingen c.q. veranderingen in de aardappelmart. Want in de aardappelketen is

een kaalslag geweest. Kijk maar eens wat er allemaal is veranderd sinds begin deze eeuw, dat is ontzettend snel gegaan. In de teelt van aardappelen heeft een stevige schaalvergroting plaatsgevonden. Het totale aardappelareaal blijft weliswaar redelijk stabiel in Nederland, maar het aantal telers daalt. Daarentegen heeft de fritesindustrie de verwerkingscapaciteit in Noordwest-Europa fors opgevoerd, met de grootste expansiedrift in België. In deze evolutie, die ik inmiddels met 25 jaar ervaring heb mogen meemaken, is de traditionele aardappelhandel het

kind van de rekening geworden. In het speelveld tussen de teler en de aardappelverwerkende industrie is steeds minder plek voor een tussenschakel, waardoor menig aardappelhandelshuis intussen is weggefallen. Dat heeft alles te maken met het risicomanagement, zowel aan de zijde van de aardappelverwerker als van de teler. Ga maar na: de fritesindustrie wil een hoeveelheid grondstof tegen een vaste prijs vastleggen om gegarandeerd te zijn van de toevoer en de inkoopkosten te beheersen. Met het groeien van de capaciteit is ook de rol en belang van de verwerker in de keten flink toegenomen. De teler ziet door zijn groeiende aardappelareaal het risico's toenemen en wil verzekerd zijn van afzet tegen zo gunstige mogelijke leveringsvoorwaarden (lees prijs). Toch zit aan deze ontwikkeling ook een grens in het beheersen van de risico's. Want om als aardappelteler het grootste deel van je product op vast prijscontract vast te leggen, is niet verantwoord. Kijk alleen al welke invloed de natuur c.q. het weer heeft gehad de laatste jaren op de

oogst en hoe zowel gedupeerde telers als de industrie in het leveren van de aardappelen hebben moeten improviseren met de contracten. Dit verklaart voor een groot deel de prijsspiek aan het einde van het seizoen, doordat de industrie nog oude oogst moet bijkopen richting de overgang naar de nieuwe oogst. De handel had in het verleden de functie van schokbreker om zowel de plotse dalen en pieken in de prijs te absorberen. In de aardappelmart nemen de grote telers nu eigenlijk deze handelsrol over. Het zou wellicht zelfs logisch zijn dat zij lid worden van de Nederlandse Aardappelorganisatie (NAO). Voor het opvangen van de volatiliteit in de markt en van extreme weersomstandigheden is het wel noodzakelijk dat de grote aardappelbedrijven meerdere methoden tot hun beschikking hebben om de eveneens groter wordende prijs- en bedrijfsrisico's te managen. Denk daarbij aan het vaste prijscontract, de mede door DCA ontwikkelde klikcontracten of de termijncontracten met cash settlement. Dit onderstreept nog maar eens het cruciale belang en de functie van de termijnmarkt in de aardappelketen. De sector moet de termijnmarkt koesteren en ervoor blijven zorgen dat in bijvoorbeeld Nederland voor de cash settlement op serieuze en constructieve wijze noteringen worden samengesteld. De desbetreffende partijen in de sector moeten daar de schouders onder blijven zetten en soms het eigen belang ondergeschikt durven te maken.” ●